

**PROGRAM OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA POWIATU
GRYFIŃSKIEGO**

STRESZCZENIE



wrzesień 2003

TYTUŁ OPRACOWANIA:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GRYFIŃSKIEGO

STRESZCZENIE

ZLECENIODAWCA:

Starostwo Powiatowe w Gryfinie
ul. Sprzymierzonych 4
74-100 GRYFINO

WYKONAWCA:

ABRYŚ Technika Sp. z o.o.
ul. Wiślana 46
60-401 Poznań

mgr Alicja Bunikowska
Prezes Zarządu

AUTORZY OPRACOWANIA:

mgr inż. Katarzyna Krzysztof

Specjalista ds. ochrony środowiska

mgr inż. Agnieszka Gabrysiak

Specjalista ds. inżynierii środowiska

mgr Jacek Jankowski

Specjalista ds. finansowania i edukacji ekologicznej

Poznań, wrzesień 2003

STRESZCZENIE

1. WPROWADZENIE

2. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Rzeźba terenu i przypowierzchniowa warstwa skorupy ziemskiej

2.2. Powietrze atmosferyczne

2.3. Stan i tendencje przeobrażeń hałasu

2.3.1. Hałas przemysłowy

2.3.2. Hałas komunikacyjny

2.4. Wody podziemne

2.5. Wody powierzchniowe

2.5.1. Stan czystości rzek

2.5.2. Stan czystości jezior

2.6. Degradacja gleb

2.7. Przyroda ożywiona

2.8. Walory krajobrazowe

3. CELE I ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Wprowadzenie

Szybki rozwój gospodarczy i nie nadążający za nim rozwój świadomości ekologicznej człowieka sprawiły, że znaleźliśmy się w szczególnym okresie swojego rozwoju. Rosnąca konsumpcja oraz postęp techniczny wymagają uwzględnienia wpływu działalności człowieka, a w szczególności korzystania z kończących się surowców naturalnych i paliw, a także obciążenia otoczenia powstającymi substancjami ubocznymi.

Dotychczasowa historia wskazuje, że dalszy wzrost gospodarczy jest nieunikniony, dlatego konieczne jest zapobieganie czerpaniu dóbr naturalnych i obciążaniu środowiska poprzez łączenie aspektów ekonomicznych z problemami ochrony środowiska naturalnego. Tylko takie działanie pozwoli na zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju w oparciu, o którą sporządzono niniejsze opracowanie.

2. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego dokonano charakterystyki zasobów i składników środowiska przyrodniczego terenu powiatu w zakresie poszczególnych elementów środowiska. Na podstawie szczegółowej analizy scharakteryzowanych elementów sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszaru powiatu. W opracowaniu wskazano również źródła i przyczyny zachodzących przeobrażeń.

2.1. Rzeźba terenu i przypowierzchniowa warstwa skorupy ziemskiej

Do czynników wywołujących zmiany w rzeźbie terenu na terenie powiatu gryfińskiego należy przede wszystkim eksploatacja kruszywa naturalnego i kredy jeziornej. Miejsca, w których skala wydobywania może oddziaływać na ukształtowanie powierzchni ziemi, zlokalizowane są na terenie gmin: Cedynia (Bielinek), Moryń (Skotnica) oraz Trzcińsko-Zdrój (Chełm Górny).

Intensywna eksploatacja tych złóż powoduje zmiany w ukształtowaniu terenu (w postaci pozostawionych dołów wyrobiskowych) w miejscach wydobywania, natomiast w trakcie prowadzonych robót – instalacje służące do wydobywania kruszyw tworzą tzw. „krajobraz księżycowy”, co burzy harmonię krajobrazu.

Wydobycie prowadzone w pozostałych złożach na terenie powiatu, ma jedynie oddziaływanie punktowe i podlega kontroli zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego.

Na terenach, w których zostały zakończone prace związane z wydobyciem kruszyw, prowadzone są działania zmierzające do ich rekultywacji.

2.2. Powietrze atmosferyczne

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń na terenie powiatu gryfińskiego jest Elektrownia „Dolna Odra” S.A. w Nowym Czarnowie emitująca zanieczyszczenia powstające przy spalaniu węgla kamiennego. Przy zmniejszającej się emisji zanieczyszczeń energetycznych większego znaczenia nabierają zanieczyszczenia pochodzące z sektora komunalnego, zakładów usługowych, indywidualnych gospodarstw oraz komunikacji samochodowej. Na jakość powietrza na terenie powiatu, przy przeważających zachodnich i południowo-zachodnich wiatrach, mają również wpływ zanieczyszczenia transgraniczne.

W myśl nowych przepisów wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska, w 2002 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził inwentaryzację emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, celem, której było uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń. Wynikiem przeprowadzonej oceny rocznej jest zaliczenie powiatu gryfińskiego do klasy A dla kryterium określonego w celu ochrona zdrowia i również do klasy A według kryteriów dla „ochrony roślin”. Klasa A przypisywana jest strefie, na obszarze której poziomy stężenie substancji nie przekraczają wartości dopuszczalnej.

2.3. Stan i tendencje przeobrażeń hałasu

Nadmierny hałas jest uciążliwością postrzeganą częściej niż degradacja innych elementów środowiska. Jego oddziaływanie nie powoduje nieodwracalnych zmian w środowisku, lecz jego ograniczanie napotyka wiele trudności i pociąga za sobą znaczące koszty (szczególnie hałasów komunikacyjnych). Badania prowadzone w kraju i za granicą potwierdzają szkodliwy wpływ hałasu na środowisko przyrodnicze i osiedla ludzkie.

2.3.1. Hałas przemysłowy

Następujący rozwój gospodarczy powoduje powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowę lub modernizację już funkcjonujących. Działające

zakłady, szczególnie usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie terenów wymagających ochrony przed hałasem są często źródłem uciążliwości akustycznej dla otoczenia.

Oddziaływanie akustyczne zakładów przemysłowych ma charakter punktowy. O wpływie zakładu na klimat akustyczny środowiska decyduje jego lokalizacja. Z przedstawionej struktury powiatu gryfińskiego wynika, że w gminach Chojna i Gryfino zarejestrowanych jest najwięcej podmiotów gospodarczych, w tym takich, które mogą stanowić potencjalne zagrożenia dla środowiska w zakresie emisji hałasu. Szczególnie może to mieć odniesienie do zakładów produkcji przemysłowej i spożywczej. Pod hasłem zakładów produkcyjno – usługowych mogą również znajdować się takie, których działalność może powodować degradację klimatu akustycznego na terenach wymagających spełniania norm akustycznych.

2.3.2. Hałas komunikacyjny

Na hałas komunikacyjny na terenie powiatu składać się będzie zarówno hałas związany z ruchem samochodowym jak również hałas powstały na skutek ruchu kolejowego.

Przez teren powiatu przebiega linia kolejowa o znaczeniu ogólnopolskim, na której natężenie ruchu pociągów wynosi 22 pociągi towarowe oraz 25 pociągi pasażerskie na dobę. Linia ta przebiega przez tereny gmin Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa oraz Gryfino.

Zagrożenie dla środowiska akustycznego wynikającego z ruchu samochodowego na terenie powiatu, dotyczy przede wszystkim zwiększonego poziomu hałasu komunikacyjnego głównie wzdłuż dróg krajowych przechodzących przez centralne części terenów mieszkalnych.

2.4. Wody podziemne

Wody podziemne obszaru powiatu są głównym źródłem zaopatrzenia mieszkańców w wodę do picia, dlatego jakość tych wód i wpływ czynników zewnętrznych jest istotnym elementem ochrony środowiska.

Na jakość wód podziemnych powiatu gryfińskiego mają wpływ zanieczyszczenia antropogeniczne występujące na terenach eksploatowanych rolniczo i terenach zurbanizowanych. Głównymi źródłami zanieczyszczeń są infiltrujące wody deszczowe, wraz z którymi przedostają się do wód gruntowych środki ochrony roślin

i zanieczyszczenia bytowo - gospodarcze z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych (szamb).

2.5. Wody powierzchniowe

Na terenie powiatu gryfińskiego występują znaczne zasoby wód powierzchniowych, zarówno wód stojących – jezior, oczek wodnych jak i wód płynących - rzek. Głównym ciekim przepływającym przez teren powiatu jest rzeka Odra i jej dopływy. Na stan zasobów wodnych znaczący wpływ ma ich pobór i wykorzystanie oraz odprowadzanie zanieczyszczeń. Dominujący wpływ na pobór wód ma przemysł - 99,4%, pozostała część to pobór na potrzeby gospodarcze – rolnictwa i leśnictwa - 0,6%. Największym zakładem przemysłowym regionu pobierającym wodę jest Elektrownia „Dolna Odra”. Woda pobierana na cele technologiczne w tym zakładzie ma zastosowanie jako czynnik chłodzący.

2.5.1. Stan czystości rzek

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne. Według badań WIOŚ istotną część zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia obszarowe. Źródłem tych zanieczyszczeń jest:

- rolnictwo – co wynika przede wszystkim z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych, a także środków ochrony roślin,
- hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach,
- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowo – gospodarcze, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów.

Ostatecznie stan czystości cieków na terenie powiatu jest zły i wymaga podjęcia zdecydowanych działań w kierunku uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej z naciskiem na rozbudowę kanalizacji sanitarnej.

2.5.2. Stan czystości jezior

Wody w zbiornikach wodnych są bardziej podatne na zanieczyszczenia, głównie ze względu na położenie w zagłębieniach terenu. Podlegają one wpływom otaczającego

obszaru, związanym ze spływem wód powierzchniowym zawierających związki biogenne.

Stan czystości jezior jest trudny do określenia z uwagi na niską częstotliwość i cykliczność wykonywanych pomiarów. Oceny dokonano na podstawie posiadanych wyników badań i stwierdzono zły ich stan. Wśród czynników determinujących jakość tych wód znajdują się związki azotu i fosforu. Zbiorniki takie są silnie zeutrofizowane, zaobserwowano w nich intensywne zakwity fitoplanktonu.

2.6. Degradacja gleb

Degradację gleb możemy podzielić na chemiczną i naturalną. Na naturalną degradację gleb składają się czynniki środowiskowe takie jak klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie powiatu gleby są narażone na degradację naturalną związaną z ukształtowaniem terenu, na co ma wpływ typowo polodowcowa rzeźba terenu.

Degradacja chemiczna gleb powiatu gryfińskiego objawia się w postaci podwyższonej kwasowości. Jest ona ważnym wskaźnikiem degradacji gleb uprawnych. Nadmierna kwasowość najczęściej jest powodowana przez naturalne czynniki klimatyczno – glebowe, w mniejszym stopniu przez zanieczyszczenia kwasotwórcze powstające przez zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne lub przez niektóre nawozy. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że gleby zakwaszone występują lokalnie i mają charakter rozproszony. Gleby bardzo kwaśne występują na terenach gmin Trzcieżsko-Zdrój, Chojna oraz Stare Czarnowo. W pozostałych gminach odczyn gleb waha się pomiędzy kwaśnym, lekko kwaśnym i obojętnym.

2.7. Przyroda ożywiona

Szata roślinna

Szata roślinna analizowanego obszaru jest jego cennym walorem. Znaczna część powiatu objęta jest obszarem chronionego krajobrazu. Na szczególną uwagę zasługują lasy, które mimo podatności na różnego typu zagrożenia (biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne) zaliczane są do interesujących pod względem przyrodniczym. Występują tutaj prawie wszystkie formy ochrony przyrody, utworzone w oparciu o ustawę o ochronie przyrody. Na całym obszarze wyodrębnione zostały trzy parki krajobrazowe - Cedyński Park Krajobrazowy, Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa” oraz Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry. Natomiast w miejscach o występowaniu specyficznych zasobów przyrodniczych, utworzone zostały rezerwaty przyrody oraz

obszary chronionego krajobrazu. Szczególną ochroną objęte zostały pojedyncze okazy, które otrzymały statut pomników przyrody.

Obszary te, jak również uprawy rolne na terenie powiatu poddawane są nadzwyczajnym zagrożeniom i degradacji. Najczęstszymi ich formami są:

- zanieczyszczenia pyłowe ze źródeł niskiej emisji i emitorów przemysłowych;
- zanieczyszczenia związane z ruchem komunikacyjnym;
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych;
- zanieczyszczenia odpadami komunalnymi (dzikie wysypiska śmieci);
- zanieczyszczenia liniowe związane z promieniowaniem elektromagnetycznym (linie wysokiego napięcia).

Obserwuje się również pozytywne zjawisko, jakim jest zalesianie gruntów porolnych, które należą do VIz, VI i V klasy bonitacyjnej. Jest to istotne, z uwagi na funkcję ochronną lasów tym bardziej, że według wyników monitoringu Lasów Państwowych w ostatnich latach uszkodzonych zostało 555,80 ha lasów w obszarze Nadleśnictwa Gryfino. Głównym czynnikiem wpływającym na taki stan lasów są zanieczyszczenia przemysłowe.

Świat zwierzęcy

Zasoby świata zwierzęcego na terenie powiatu można uznać za bardzo bogate. Dużą grupę stanowią rzadkie gatunki dziko żyjących zwierząt wodnych, płazów, gadów, ssaków, ptaków i ryb. Zwierzęta wodne są cennym walorem przyrodniczym powiatu, należą jednak do najbardziej zagrożonych ekosystemów w skali kraju. Dla tej grupy największym zagrożeniem ich egzystencji i dalszego rozwoju jest:

- nieprawidłowa gospodarka wodna, np. wylwanie zanieczyszczeń komunalnych do wód powierzchniowych;
- kłusownictwo – mogące przyczynić się do niekontrolowanego zmniejszenia się populacji;
- zmienność i niedobory stanu wód – wysuszenie terenów podmokłych może spowodować wyginięcie bytujących tam gatunków zwierząt;
- masowy ruch turystyczny;
- ogólnie zły stan środowiska.

2.8. Walory krajobrazowe

Pod względem walorów krajobrazowych teren powiatu jest bardzo bogaty i zróżnicowany. Większą część terenu charakteryzuje krajobraz otwarty i leśny z licznie

występującymi jeziorami polodowcowymi. Elementem wyróżniającym powiat jest również obszar doliny Odry.

Za naruszenie naturalnego krajobrazu można uznać większe obiekty kubaturowe związane z działalnością człowieka, dostrzegalne w miastach powiatu oraz w Gryfinie i jego okolicach. Charakterystycznym miejscem jest okolica Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie, z której wychodzą linie wysokiego napięcia.

3. Cele i zadania realizowane w ramach programu ochrony środowiska

Uwzględniając stan poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego na terenie powiatu gryfińskiego, zaproponowano działania zmierzające do poprawy istniejących warunków. W ramach polityki ekologicznej powiatu na podstawie ustalonych zasad określono cele ekologiczne, kierunki działań oraz zadania ekologiczne.

Polityka ekologiczna powiatu gryfińskiego oparta jest na II Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego oraz istniejących uwarunkowaniach prawnych z uwzględnieniem dostosowania prawa do prawa wspólnotowego Unii Europejskiej jak również założeniach rozwoju społeczno - gospodarczego powiatu gryfińskiego.

Wyznaczone cele ekologiczne i kierunki działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska przedstawione są w harmonogramie będącym odzwierciedleniem polityki ekologicznej powiatu.

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych wybrano kilka, które należy realizować w pierwszej kolejności. Ich zestawienie stanowi krótkoterminowy harmonogram Programu Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2011 (tabela 1).

Pozostałe zadania ekologiczne będą realizowane w ramach długoterminowego harmonogramu Programu Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2007 z perspektywą na lata 2008 - 2011 (tabela 2).

Z uwagi na specyfikę ciągłości realizacji niektórych zadań będą one realizowane zarówno w ramach harmonogramu krótko- jak i długoterminowego.

Krótkoterminowy harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego

Tabela 1

| Cele ekologiczne | Kierunki działań | Zadania ekologiczne | Jednostki i podmioty realizujące | Okres realizacji | Źródła finansowania |
|---|---|---|---|------------------|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
| „Gorące punkty” - minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko. | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> | | | |
| | | 1. Kontrola zakładów produkcyjnych lub innych podmiotów gospodarczych w celu zapewnienia prawidłowej i zgodnej z przepisami działalności. | WIOŚ Szczecin | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz hałasu. | Podmioty gospodarcze | ciągły | Środki własne jednostek realizujących |
| | | 3. Zmniejszenie emisji substancji odorowych do powietrza związanych z działalnością hodowlaną. | Podmioty gospodarcze | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW, środki pomocowe UE |
| Gospodarka wodna - zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wody, racjonalizacja zużycia wody oraz zwiększenie zasobów w zlewniach. | Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód. | 4. Ograniczenie odprowadzania zanieczyszczeń ze źródeł punktowych do rzek i jezior. | Podmioty gospodarcze | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW, środki pomocowe UE |
| | | <u>ZADANIA WŁASNE</u> | | | |
| | | 1. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych i wodociągowych na terenach obiektów powiatowych. | Powiat | 2006 | PFOŚ i GW |
| | | 2. Poprawa systemów odprowadzania ścieków z dróg powiatowych. | Powiat | ciągły | Fundusze ochrony środowiska, w tym: PFOŚ i GW |
| | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> | | | |
| | | 1. Wdrożenie systemu zarządzania zasobami wodnymi. | RZGW Szczecin, WIOŚ Szczecin, PIG | 2004 2006 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| 2. Opracowanie i sukcesywne wdrażanie programów ochrony wód powierzchniowych w układzie zlewniowym rzek. | RZGW Szczecin, WIOŚ Szczecin, PIG | 2004 2006 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW | | |
| 3. Realizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych przez: | | | | | |
| a) Sukcesywną modernizację istniejącej sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej (rozdział kanalizacji sanitarnej i deszczowej) i pilna realizacja nowych sieci na terenie powiatu. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | ciągły realizacja uwarunkowana środkami finansowymi | Budżety Gmin środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska | | |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|------------------------------|---|--|--------------|---|
| | | b) Optymalizację wykorzystania (dociążenie) oraz modernizację istniejących oczyszczalni ścieków w kierunku spełnienia wymagań obowiązującego prawa oraz dyrektywy UE. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | 2004 2015 | Budżety Gmin i Powiatu, środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | c) Budowę oczyszczalni przyzagrodowych na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalna z przyczyn ekonomicznych lub technicznych (ukształtowanie terenu) oraz wsparcie finansowe dla rolników. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | 2004 2015 | Budżety Gmin, środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | d) Zewidencjonowanie wszystkich zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania. e) Wnikliwą kontrolę punktów zrzutu ścieków przemysłowych. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | 2004 2015 | Budżety Gmin, środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE |
| | | 4. Stopniowe ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych (pozostałości chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów) i punktowych (składowiska obornika) pochodzących z działalności rolniczej. | Gminy, zarządcy gospodarstw rolnych | ciągły | Budżety Gmin, środki własne gospodarstw rolnych |
| | | 5. Preferowanie użytkowania łąkowego oraz kształtowanie pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych. | | | |
| | Racjonalizacja zużycia wody. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie koncepcji gospodarki wodno – ściekowej na terenach gmin powiatu, które takiego opracowania nie posiadają. | Gminy | 2005 | Środki własne jednostek realizujących |
| | | 2. Opracowanie programów zaopatrzenia w wodę na terenie gmin powiatu. | Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|------------------------------|--|--|--------------|---|
| | | 3. Wprowadzenie zintegrowanego systemu zarządzania zasobami wodnymi, obejmującego wody podziemne i powierzchniowe, na terenie powiatu. | RZGW Szczecin, WIOŚ Szczecin, PIG | 2004 2006 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 4. Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | ciągły | Budżety Gmin, środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | 5. Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne). | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | ciągły | Budżety Gmin, środki przedsiębiorstw, Środki pomocowe UE |
| | | 6. Wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą, w tym eliminowanie nieuzasadnionego wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych (przez branże inne niż np. przemysł spożywczy i farmaceutyczny) oraz przez wprowadzenie zamkniętego obiegu wody w przemyśle. | RZGW Szczecin, WIOŚ Szczecin, Gminy | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 7. Przeprowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników (np. gromadzenie wody deszczowej i wykorzystywanie jej na cele agrarne – do podlewania zieleni). | Gminy, Szkoly, Pozarządowe organizacje ekologiczne | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| | Poprawa jakości wody pitnej. | ZADANIA KOORDYNOWANE 1. Budowa nowych sieci wodociągowych i ujęć wody na terenach niezwodociągowanych. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | ciągły | Budżety Gmin, środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska, |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|--|---|---|--------|---|
| | Zwiększenie zasobów w zlewniach. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie bilansów wodno – gospodarczych wraz z uwzględnieniem zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych i powierzchniowych dla regionów bilansowych rzek: • Ina – Płonia – Gowienica • Myśla – Kurzyca. | RZGW Szczecin | 2004 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 2. Odbudowa urządzeń piętrzących oraz budowa nowych obiektów. | RZGW Szczecin | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 3. Budowa obiektów małej retencji wodnej. | RZGW Szczecin | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 4. Kontrola stanu technicznego urządzeń wodnych. | RZGW Szczecin | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 5. Dokonanie przeglądu nieczynnych ujęć wód podziemnych, zabezpieczenie lub likwidacja | Gminy, właściciele ujęć | ciągły | Budżety Gmin, środki własne właścicieli ujęć |
| Poprawa jakości środowiska – <u>POWIETRZE</u> zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych niszczących warstwę ozonową. | Ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle. | <u>ZADANIA WŁASNE</u> 1. Montaż kolektorów słonecznych na obiektach powiatowych. | Powiat | 2006 | PFOŚ i GW |
| | | 2. Modernizacja kotłowni węglowych na ekologiczne w jednostkach powiatowych. | Powiat | 2004 | PFOŚ i GW |
| | | 3. Termomodernizacja obiektów powiatowych. | Powiat | ciągły | PFOŚ i GW |
| | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Modernizacja układów technologicznych oraz montaż urządzeń ograniczających emisję. | Zakłady przemysłowe | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| | | 2. Objęcie pozwoleniami (w ramach gospodarczego korzystania ze środowiska) wszystkich zakładów przemysłowych. | Zakłady przemysłowe, Wojewoda, Starosta | 2006 | Środki własne jednostek realizujących |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|--|--|--|--------------|---|
| | | 3. Spalanie węgla lepszej jakości lub zamiana nośnika energii na bardziej ekologiczny. | Zakłady przemysłowe | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| | | 4. Wprowadzenie systemu monitoringu i kontroli emisji zanieczyszczeń na terenie zakładów przemysłowych (w razie przekroczeń dopuszczalnych stężeń należy spowodować, za pomocą wszystkich dostępnych środków administracyjnych, zaprzestania emisji). | Zakłady przemysłowe, WIOŚ Szczecin | ciągły | Środki własne przedsiębiorstw, Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 5. Wyznaczenie stref na terenie powiatu pozwalających na lokalizację zakładów przemysłowych, których produkcja będzie związana z nadmierną emisją zanieczyszczeń (strefy powinny być tak wyznaczone, aby zapewniały jak najmniejsze oddziaływanie na środowisko oraz mieszkańców). | WIOŚ Szczecin | 2004 2015 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | Ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej czy gazu. | Użytkownicy środowiska | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe z UE |
| | | 2. Promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych – energia słoneczna, wiatrowa, wodna, geotermalna. | Gminy, Pozarządowe organizacje ekologiczne | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, fundusze ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| | | 3. Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne. | Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE |
| | | 4. Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych). | Gminy, Szkoły, Pozarządowe organizacje ekologiczne | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE |
| | | 5. Centralizacja uciepłowień prowadząca do likwidacji małych kotłowni i indywidualnych palenisk domowych. | Gminy, Spółdzielnie Mieszkaniowe | ciągły | Budżety Gmin, środki własne Spółdzielni, środki pomocowe UE |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|--|--|---|--------|---|
| | Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszaru miast, budowa obejść drogowych, obwodnic, przebudowa dróg o małej przepustowości. 2. Bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych. | Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowy Zarząd Dróg, Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE |
| | | 3. Intensyfikacja ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych oraz tworzenie ścieżek rowerowych. | Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | 4. Egzekwowanie reżimów emisji spalin przez pojazdy oraz eliminacja pojazdów o podwyższonej emisji i nie posiadających katalizatorów. | WIOŚ Szczecin | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| Poprawa jakości środowiska – HAŁAS zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku. | Aktualizacja informacji o emisji hałasu do środowiska. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Inwentaryzacja źródeł emisji hałasu do środowiska, zwłaszcza hałasu komunikacyjnego i przemysłowego. | WIOŚ, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, WFOŚ i GW |
| | Ochrona przed hałasem komunikacyjnym. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego (sporządzenie map akustycznych) ze wskazaniem terenów szczególnie narażonych na emisję hałasu. | WIOŚ, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, WFOŚ i GW |
| | | 2. Wspieranie inwestycji ograniczających ujemny wpływ hałasu, mianowicie: budowy ekranów akustycznych i tworzenia pasów zwartej zieleni ochronnej, a także izolacji budynków (np. wymiana okien). | Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowy Zarząd Dróg, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, Budżet Województwa, WFOŚ i GW |
| | | 3. Ograniczanie ruchu samochodów ciężarowych w obrębie terenów ochrony przyrody (Parki Krajobrazowe). | Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowy Zarząd Dróg | ciągły | Budżet Państwa, Budżet Województwa, Budżet Powiatu |
| | | 4. Tworzenie stałej sieci monitorowania poziomu hałasu wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przechodzących przez teren powiatu. | WIOŚ Szczecin, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|---|---|--|-----------------------------------|--|
| | | 5. Integrowanie planów zagospodarowania przestrzennego z problemami zagrożenia hałasem. | Gminy | 2004 2006 | Budżet Państwa, WFOŚ i GW |
| | | 6. Opracowanie map akustycznych obszarów położonych wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. | Generalne Dyrekcja Dróg i Autostrad, Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich, | 2004 | WFOŚ i GW |
| | Ochrona przed hałasem przemysłowym. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie map akustycznych obrazujących rzeczywisty poziom hałasu wokół największych zakładów przemysłowych. | WIOŚ | rok po wykonaniu mapy akustycznej | Budżet Państwa, Budżet Województwa |
| | | 2. Egzekwowanie w zakładach zmian technologicznych w przypadku przekroczeń emisji hałasu (stosowania obudów dźwiękochłonnych, ekranów oraz tłumików akustycznych), stosowanie maszyn i urządzeń o obniżonej hałaśliwości. | Jednostki korzystające ze środowiska, Wojewoda | rok po wykonaniu mapy akustycznej | Budżet Państwa, Budżet Województwa, środki własne przedsiębiorstw |
| | | 3. Wyznaczenie stref ochronnych wokół zakładów przemysłowych, w obrębie, których nie należy lokalizować budynków mieszkalnych, zakładanie pasów zieleni ochronnej. | Wojewoda, | rok po wykonaniu mapy akustycznej | Budżet Państwa, Budżet Województwa, |
| <u>Poprawa jakości środowiska – PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE</u> ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym | Ocena zagrożenia. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego. | WIOŚ, Przedsiębiorstwo Energetyczne, Operatorzy Sieci Telefonii Komórkowej | 2006 | WFOŚ i GW, środki własne przedsiębiorstw |
| | | 2. Wyodrębnienie obszarów i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania: kontrola promieniowania elektromagnetycznego w rejonach jego występowania, cykliczna aktualizacja rejestrów, wyznaczanie obszarów ograniczonego użytkowania. | WIOŚ, Przedsiębiorstwo Energetyczne, Operatorzy Sieci Telefonii Komórkowej, Wojewoda, Rada Powiatu | 2006 | WFOŚ i GW, środki własne przedsiębiorstw |
| | Ograniczenie emisji promieniowania do środowiska. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie programu ograniczania emisji do środowiska promieniowania pochodzącego z urządzeń elektromagnetycznych i radiokomunikacyjnych. | Przedsiębiorstwa Energetyczne | 2006 | WFOŚ i GW, środki własne przedsiębiorstw |
| | | 2. Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego. | Gminy | ciągły | Budżety Gmin |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|--|--|---|--------|---|
| Racjonalizacja użytkowania surowców racjonalizacja zużycia surowców oraz wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych | Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji. | <u>ZADANIA WŁASNE</u> 1. Wdrożenie programu selektywnej zbiórki odpadów w jednostkach powiatowych. | Powiat | 2006 | PFOŚ i GW |
| | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie programu zmniejszenia materiałochłonności gospodarki. | Przedsiębiorstwa | 2006 | Środki własne przedsiębiorstw, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i ograniczenie energochłonności. | <u>ZADANIA WŁASNE</u> 1. Termomodernizacja obiektów powiatowych. | Powiat | 2006 | PFOŚ i GW |
| | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie programu rozwoju energetyki opartej o surowce odnawialne. | Gminy | 2006 | Budżety Gmin, WFOŚ i GW |
| | Ochrona złóż kopalin przed trwałym zainwestowaniem i zalesieniem oraz niekontrolowaną eksploatacją. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Rozpoznanie możliwości zasobowych i perspektywicznych regionu w zakresie głównych zasobów tego terenu. | Wojewoda | 2006 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW |
| | | 2. Prowadzenie dalszych poszukiwań i szczegółowe dokumentowanie złóż. | Przedsiębiorstwa | ciągły | Środki własne przedsiębiorstw |
| | | 3. Ochrona złóż perspektywicznych poprzez uwzględnianie obszarów ich występowania w studiach uwarunkowań oraz planach zagospodarowania przestrzennego. | Wojewoda | 2006 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 4. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych. | Przedsiębiorstwa | ciągły | Środki własne przedsiębiorstw |
| | | 5. Zwiększenie efektywności wykorzystania rozpoznanych i eksploatowanych złóż. | | | |
| | Ochrona powierzchni ziemi ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych | Rekultywacja gleb zdegradowanych Ochrona gleb przed erozją. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Inwentaryzacja degradacji gleb. 2. Opracowanie programu rekultywacji gleb. | Gminy | 2006 |
| <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Program zalesień dla gleb zdegradowanych. | | | Gminy | 2006 | Fundusze pomocowe UE, ANR, AR i MR |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|--|---|---|--|--------|---|
| | Ochrona gleb przed niewłaściwą agrotechniką i nadmierną intensyfikacją produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. | Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi | ciągły | Środki pomocowe UE, ANR, AR i MR |
| Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności | Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie planów ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry. | Dyrekcja Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry | 2006 | WFOŚ i GW, Budżet Państwa |
| | | 2. Przeprowadzenie inwentaryzacji obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem użytków ekologicznych. | Gminy | 2006 | Budżety Gmin, WFOŚ i GW |
| | | 3. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych. | Gminy, Dyrekcja Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry | ciągły | Budżet Państwa, Budżety gmin, NFOŚ i GW |
| | | 4. Prowadzenie prac pielęgnacyjnych parków i pomników przyrody. | Gminy, Nadleśnictwa | ciągły | Środki własne jednostek realizujących |
| | Ochrona siedlisk i ekosystemów oraz krajobrazu. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Wyznaczenie miejsc rozrodu i siedlisk gatunków chronionych zwierząt i roślin oraz opracowanie dokumentacji tych obszarów. | Ministerstwo Środowiska, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 2. Przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszaru powiatu. | Ministerstwo Środowiska, Gminy, Powiat | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, GFOŚ i GW, PFOŚ i GW |
| | | 3. Opracowanie i wdrożenie strategii ochrony obszarów wodno – błotnych, dolin rzecznych i innych korytarzy ekologicznych. | Ministerstwo Środowiska, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 4. Prowadzenie prac badawczych dotyczących stanu przyrody i bioróżnorodności krajobrazu (w tym m.in. krajobrazu rolniczego, kulturowego). | Ministerstwo Środowiska, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|--------------------------------------|---|---|--------|--|
| | Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Tworzenie i wdrażanie programów reintrodukcji ginących i zagrożonych gatunków chronionych i łownych przez opracowanie zasad przeprowadzania reintrodukcji dzikich gatunków. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa, Polski Związek Łowiecki, Wojewoda | 2005 | NFOŚ i GW, WFOŚ i GW, Polski Związek Łowiecki, Budżet Państwa, środki własne Nadleśnictw |
| | | 2. Racjonalizacja gospodarowania zwierzętami łownymi przez: - opracowanie zasad gospodarowania zwierzętami łownymi, - opracowanie programu zwalczania kłusownictwa. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa, Polski Związek Łowiecki, Ministerstwo Środowiska | 2006 | WFOŚ i GW, Polski Związek Łowiecki, środki własne Nadleśnictw |
| | Ochrona lasów. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Ochrona i powiększanie zasobów leśnych przez opracowanie planów urzędzenia lasu wraz z Programem Ochrony Przyrody. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | Środki własne Nadleśnictw, Budżet Państwa, NFOŚ i GW |
| | | 2. Racjonalne, zgodne z zasadami ochrony przyrody, użytkowanie zasobów leśnych, w tym wprowadzenie bezpiecznych technik i technologii prac leśnych. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | Środki własne Nadleśnictw, Budżet Państwa, NFOŚ i GW |
| | | 3. Działania prowadzące do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów: Dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska w oparciu o rozpoznanie warunków glebowo – siedliskowych, Zwiększenie bioróżnorodności w celu zwiększenia odporności ekosystemu leśnego na stresy. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | Środki własne Nadleśnictw, Budżet Państwa, NFOŚ i GW |
| | | 4. Opracowanie i wdrożenie sieci monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby szkodniki). | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | 2007 | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | 5. Dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych przez opracowanie programu udostępniania i zagospodarowania lasów do celów rozwoju turystyki i wypoczynku, regeneracji zdrowia, edukacji ekologicznej. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | WFOŚ i GW, środki własne Nadleśnictw |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|--|---|--|--|---|
| | | 6. Zalesienia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego przez opracowanie zasad dotyczących zalesiania gruntów porolnych z uwzględnieniem potrzeb ochrony różnorodności biologicznej oraz zachowaniem korytarzy ekologicznych. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa, Powiat | ciągły | WFOŚ i GW, środki własne Nadleśnictw, |
| | Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> | Gminy | ciągły | Budżet Gmin |
| | | 1. Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego selektywnego dostępu do terenów wyjątkowo cennych przyrodniczo. | | | |
| | | 2. Wprowadzenie odpowiednich procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem. | | | |
| | | 3. Przeciwdziałanie rozwojowi budownictwa mieszkalnego i rekreacyjnego na terenach chronionych. | | | |
| <u>Przeciwdziałanie poważnym awariom</u> ochrona przed poważnymi awariami oraz zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego | Opracowanie zewnętrznych planów operacyjno – ratunkowych dla zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Opracowanie planów działania oraz współdziałania pomiędzy poszczególnymi jednostkami. | Użytkownicy środowiska | dwa lata po wejściu przepisów wykonawczych do ustawy | Środki własne przedsiębiorstw |
| | Zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych Kontrola stanu technicznego pojazdów i dróg. | Policja, Inspekcja Transportu Drogowego, Służby Kolejowe | ciągły | Budżet Państwa |
| <u>Edukacja ekologiczna</u> | Propagowanie działań proekologicznych oraz zasad zrównoważonego rozwoju. | <u>ZADANIA WŁASNE</u> 1. Prowadzenie edukacji ekologicznej w jednostkach powiatowych (akcja informacyjna, ulotki, wykłady, festyny). | Powiat | ciągły | Fundusze ochrony środowiska, w tym: PFOŚ i GW |
| | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Popularyzacja działań proekologicznych poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej (akcja informacyjna, ulotki, wykłady festyny). | Wojewoda, Powiat, Gminy, Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | WFOŚ i GW, PFOŚ i GW, środki pomocowe UE |

ANR – Agencja Nieruchomości Rolnych;
AR i MR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Długoterminowy harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego

Tabela 2

| Cele ekologiczne | Kierunki działań | Zadania ekologiczne | Jednostki i podmioty realizujące | Okres realizacji | Źródła finansowania |
|---|---|---|---|------------------|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
| „Gorące punkty” - minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Kontrola zakładów produkcyjnych lub innych podmiotów gospodarczych w celu zapewnienia prawidłowej i zgodnej z przepisami działalności. | WIOŚ Szczecin | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz hałasu. | Podmioty gospodarcze | ciągły | Środki własne podmiotów realizujących |
| | | 3. Zmniejszenie emisji substancji odorowych do powietrza. | Podmioty gospodarcze | ciągły | Środki własne podmiotów realizujących |
| | | 4. Ograniczenie odprowadzania zanieczyszczeń ze źródeł punktowych do rzek i jezior. | Podmioty gospodarcze | ciągły | Środki własne podmiotów realizujących, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| Gospodarka wodna zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wody, racjonalizacja zużycia wody oraz zwiększenie zasobów w zlewniach | Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód. | <u>ZADANIA WŁASNE</u> 1. Poprawa systemów odprowadzania ścieków z dróg powiatowych. | Powiat | ciągły | Fundusze ochrony środowiska, w tym: PFOŚ i GW |
| | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Realizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych przez: a) Optymalizację wykorzystania i modernizację istniejących oczyszczalni ścieków oraz budowę nowych oczyszczalni. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne | 2004 2015 | Budżety Gmin, środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | b) Zintensyfikowanie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz sukcesywna modernizacja istniejącej sieci (rozdział kanalizacji sanitarnej i deszczowej). c) Budowa oczyszczalni przyzagrodowych na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalna z przyczyn ekonomicznych lub technicznych (ukształtowanie terenu) oraz wsparcie finansowe dla rolników. | | | |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|------------------------------|--|--|--------|---|
| | | 2. Opracowanie i realizacja programu ograniczania zanieczyszczeń wód spowodowanych produkcją rolną przez realizację ustawy o rolnictwie ekologicznym i Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. | Wojewoda | 2015 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW, ARIMR, ANR |
| | Racjonalizacja zużycia wody. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Zintensyfikowanie rozbudowy, renowacji i modernizacji sieci wodociągowej. Minimalizacja strat wody na przesyłanie wody wodociągowej. | Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | 2. Przeprowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników (np. gromadzenie wody deszczowej i wykorzystywanie jej na cele agrarne – do podlewania zieleni). | Powiat, Gminy, Szkoły, Pozarządowe organizacje ekologiczne | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | Poprawa jakości wody pitnej. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne | ciągły | Budżety Gmin, środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe z UE, środki z funduszy ochrony środowiska |
| | | 2. Budowa nowych sieci wodociągowych i ujęć wody na terenach niezwodociągowanych. | Gminy, Przedsiębiorstwa wodociągowo -kanalizacyjne | ciągły | Budżety Gmin, środki przedsiębiorstw, środki pomocowe UE, środki z funduszy ochrony środowiska |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|--|--|---|--|--------|---|
| Poprawa jakości środowiska – <u>POWIETRZE</u> zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych niszczących warstwę ozonową | Ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Modernizacja układów technologicznych oraz montaż urządzeń ograniczających emisję. | Zakłady przemysłowe | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe UE |
| | | 2. Spalanie węgla lepszej jakości lub zamiana nośnika energii na bardziej ekologiczny. | Zakłady przemysłowe | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| | Ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej, czy gazu. | Użytkownicy środowiska | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| | Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszaru miast, budowa obejść drogowych, obwodnic, przebudowa dróg o małej przepustowości. | Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowy Zarząd Dróg, Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| | | 2. Bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych. | Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Marszałek Województwa, Wojewódzki Zarząd Dróg, Powiatowy Zarząd Dróg, Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki pomocowe z UE |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|--|---|--|--|--------|---------------------------|
| | Bieżąca ocena stanu powietrza. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Wyodrębnienie obszarów naruszeń standardów jakości powietrza z określeniem zakresu naruszeń. | WIOŚ Szczecin | ciągły | WFOŚ i GW |
| Poprawa jakości środowiska – HAŁAS zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku | Monitoring hałasu. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Ocena stanu akustycznego środowiska i ocena zmian. | WIOŚ Szczecin, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, WFOŚ i GW |
| | | 2. Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych. | WIOŚ | ciągły | Budżet Państwa |
| | Ograniczenie emisji hałasu do środowiska. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Realizacja programów ograniczania lub wyeliminowania emisji hałasu do środowiska oraz ochrony przed hałasem z uwzględnieniem: - budowy obejść drogowych, - poprawy nawierzchni dróg, - optymalizacji płynności, ruchu pojazdów, - stosowania maszyn, urządzeń i pojazdów o obniżonej hałaśliwości, - zakładania pasów zieleni ochronnej (izolacyjnej), - ograniczanie ruchu samochodowego w obrębie terenów ochrony przyrody (Parki Krajobrazowe). | Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowy Zarząd Dróg | ciągły | Budżet Państwa |
| Poprawa jakości środowiska – <u>PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE</u> ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym | Ograniczenie emisji promieniowania do środowiska. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego. | Gminy | ciągły | Budżety Gmin |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|--|---|---|---|--------|---|
| Racjonalizacja użytkowania surowców racjonalizacja zużycia surowców oraz wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych | Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Stosowanie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwości współfinansowania). | Gminy | ciągły | Środki własne jednostek realizujących (ulgi podatkowe) |
| | Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Stopniowe zwiększanie udziału energii otrzymanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii. | Gminy, Zakłady przemysłowe, Właściciele i zarządcy budynków | ciągły | Środki własne jednostek realizujących, środki z funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe UE |
| Ochrona powierzchni ziemi Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją | Ochrona gleb przed niewłaściwą agrotechniką i nadmierną intensyfikacją produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. | Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi | ciągły | Środki pomocowe UE, ANR, AR i MR |
| Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności | Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych. | Gminy, Dyrekcja Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry | ciągły | Budżet Państwa, Budżety Gmin, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | | 2. Prowadzenie prac pielęgnacyjnych parków i pomników przyrody. | Gminy, Nadleśnictwa | ciągły | Środki własne jednostek realizujących |
| | | 3. Tworzenie nowych obszarów chronionych oraz opracowanie ich planów ochrony. | Wojewoda | 2015 | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |
| | Ochrona roślin i zwierząt. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Wyznaczenie miejsc rozrodu i siedlisk gatunków chronionych zwierząt i roślin oraz opracowanie dokumentacji tych obszarów. | Ministerstwo Środowiska, Wojewoda | ciągły | Budżet Państwa, NFOŚ i GW, WFOŚ i GW |

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|--|---|---|--------|---|
| | | 2. Racjonalne gospodarowanie zwierzętami łownymi. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa, Polski Związek Łowiecki, Ministerstwo Środowiska | ciągły | WFOŚ i GW, Polski Związek Łowiecki, środki własne Lasów Państwowych |
| | Ochrona lasów. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Ochrona i powiększanie zasobów leśnych zgodnie z planami urządzenia lasu. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | Środki własne Lasów Państwowych, Budżet Państwa, NFOŚ i GW |
| | | 2. Racjonalne, zgodne z zasadami ochrony przyrody, użytkowania zasobów leśnych. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | Środki własne Lasów Państwowych, Budżet Państwa, NFOŚ i GW |
| | | 3. Zalesienia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego. | Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | WFOŚ i GW, środki własne Lasów Państwowych |
| <u>Edukacja ekologiczna</u> | Propagowanie działań proekologicznych oraz zasad zrównoważonego rozwoju. | <u>ZADANIA WŁASNE</u> 1. Prowadzenie edukacji ekologicznej w jednostkach powiatowych (akcja informacyjna, ulotki, wykłady, festyny). | Powiat | ciągły | Fundusze ochrony środowiska, w tym: PFOŚ i GW |
| | | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Popularyzacja działań proekologicznych poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej (akcja informacyjna, ulotki, wykłady festyny). | Wojewoda, Powiat, Gminy, Lasy Państwowe - Nadleśnictwa | ciągły | WFOŚ i GW, PFOŚ i GW, środki pomocowe UE |
| <u>Przeciwdziałanie poważnym awariom</u> ochrona przed poważnymi awariami oraz zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego | Zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych. | <u>ZADANIA KOORDYNOWANE</u> 1. Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych Kontrola stanu technicznego pojazdów i dróg. | Policja, Inspekcja Transportu Drogowego, Służby Kolejowe | ciągły | Budżet Państwa |
| | | 2. Wyznaczenie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych oraz stworzenie stanowisk postojowych i parkingów dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne. | Zarządcy dróg | 2010 | Budżet Państwa |